

Konkluzje Rady w sprawie priorytetów Unii Europejskiej na trzecie posiedzenie Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska

Rada przyjęła konkluzje w sprawie priorytetów Unii Europejskiej na trzecie posiedzenie Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska (UNEP–3) (Nairobi, 4–6 grudnia 2017 r.):

„PRZYPOMINAJĄC, że Zgromadzenie ONZ ds. Ochrony Środowiska (zgromadzenie) Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP) jest organem decyzyjnym najwyższego szczebla na świecie w sprawach dotyczących środowiska;

PRZYPOMINAJĄC, że Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska jest wiodącym światowym autorytetem w dziedzinie środowiska, który określa globalny program działań w zakresie środowiska, przyczynia się do spójnego wdrażania środowiskowego wymiaru zrównoważonego rozwoju w ramach systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) i jest światowym autorytetem w dziedzinie ochrony środowiska;

PONOWNIE PODKREŚLAJĄC zaangażowanie Unii Europejskiej (UE) i jej państw członkowskich na rzecz zintegrowanego wdrożenia programu działań do roku 2030 i określonych w nim celów zrównoważonego rozwoju, programu działań z Addis Abeby w sprawie finansowania na rzecz rozwoju, porozumienia klimatycznego z Paryża, konwencji ONZ w sprawie bioróżnorodności, porozumień w sprawie substancji chemicznych i odpadów oraz innych porozumień dotyczących środowiska; I ZAUWAŻAJĄC, że te wielostronne zobowiązania uwidoczniają konieczność i umiejętność partnerskiej współpracy wszystkich państw członkowskich ONZ w rozwiązywaniu globalnych problemów;

PRZYPOMINAJĄC o konkluzjach Rady pt. „Zrównoważona przyszłość Europy: działania UE w odpowiedzi na agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” z 20 czerwca 2017 r. ^[1] jako istotnym kroku na drodze do wyważonej i zintegrowanej realizacji celów zrównoważonego rozwoju;

PODKREŚLAJĄC zobowiązanie UE i jej państw członkowskich do aktywnego współdziałania z innymi państwami członkowskimi ONZ, sektorem prywatnym, środowiskami akademickimi i społeczeństwem obywatelskim w zakresie pionierskiego wykorzystania transferu wiedzy i ukierunkowanych działań zmierzających do ustanowienia gospodarki o obiegu zamkniętym i trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu;

UZNAJĄC, że zanieczyszczenie środowiska jest palącym globalnym wyzwaniem, które często ma skutki transgraniczne i naukowo udowodnione konsekwencje wykraczające daleko poza kwestie środowiska, w tym dla zdrowia i dobrostanu ludzi, a zwłaszcza dla grup o szczególnie trudnej sytuacji;

PODKREŚLAJĄC, że według szacunków co roku 6,5 mln osób na świecie umiera przedwcześnie wskutek narażenia na zanieczyszczenie powietrza w pomieszczeniach i na zewnątrz ^[2]; 58 % przypadków zachorowań na choroby biegunkowe spowodowanych jest zanieczyszczeniem wody i brakiem dostępu do czystej wody i urządzeń sanitarnych ^[3]; 2 miliardy ludzi na świecie nie mają dostępu do usług zbierania odpadów stałych ^[4]; ocenia się, że w 2010 r. do oceanu trafiło od 4,8 do 12,7 mln ton zużytych tworzyw sztucznych ^[5] oraz że 557 gatunków zwierząt na świecie cierpi z powodu zaplątania się w plastikowe odpady w morzu lub połknięcia ich ^[6]; oraz że koszty zanieczyszczeń chemicznych (lotne związki organiczne, ołów, rtęć) sięgają 480 mld USD ^[7];

PODKREŚLAJĄC nadrzędne znaczenie zapobiegania i wczesnego działania w walce z zanieczyszczeniem środowiska; PRZYPOMINAJĄC w tym kontekście zasadę ostrożności i zasadę „zanieczyszczający płaci”, a także PONOWNIE PODKREŚLAJĄC potrzebę ich skutecznego stosowania;

ZWRACAJĄC UWAGĘ na to, że zanieczyszczenie środowiska należy skutecznie likwidować na szczeblu globalnym, regionalnym, krajowym i lokalnym, UWYPUKLAJĄC w tym względzie potrzebę dobrego rządzenia i PRZYJMUJĄC spójne i zintegrowane podejście;

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE zbliżającą się 3. sesję zgromadzenia organizowaną pod ogólnym hasłem „Aby nasza planeta była wolna od zanieczyszczeń”, której celem jest zaproponowanie ambitnych, skutecznych i wspólnych działań zmierzających do zapobiegania zanieczyszczeniu i ograniczania go, oraz DOCENIA prace przeprowadzone w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska w celu dostarczenia naukowych informacji na temat kwestii związanych z zanieczyszczeniem środowiska oraz promowania spójności polityki, szczególnie istotny wkład sprawozdania dyrektora wykonawczego Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska dotyczącego tematu 3. sesji zgromadzenia;
2. PODKREŚLA kluczowe znaczenie, jakie mają skoordynowane i ambitne działania oraz szeroka międzynarodowa mobilizacja na rzecz walki z zanieczyszczeniem środowiska, uwzględniające związki ze zmianą klimatu, z utratą bioróżnorodności i z pustynnieniem w celu zapobiegania negatywnym skutkom dla zdrowia i dobrostanu ludzi, dla ekosystemów i dla żyjących gatunków oraz w celu znacznego ograniczenia tych skutków, ponieważ zanieczyszczenie środowiska ma z kolei wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe i wodne, rozwój gospodarczy i sprawiedliwość społeczną, w tym równość w dostępie do usług zdrowotnych;
3. PONOWNIE PODKREŚLA ściśle powiązania pomiędzy środowiskiem a zdrowiem, a także konieczność zajęcia się tymi zagadnieniami w sposób łączny; WZYWA 3. sesję zgromadzenia do podjęcia decyzji w sprawie konkretnych działań i środków w celu zajęcia się poszczególnymi kwestiami, które mają niekorzystny wpływ na zdrowie i środowisko, takimi jak metale ciężkie, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe, substancje zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego, a także coraz częstsze stosowanie niebezpiecznych pestycydów i nawozów; UZNAJE, że utrata różnorodności biologicznej jest czynnikiem poważnie zwiększającym zagrożenie dla zdrowia, również poprzez potęgowanie wyzwań środowiskowych; i PODKREŚLA korzyści dla zdrowia i dobrostanu płynące z ochrony bioróżnorodności i odbudowy zdegradowanych ekosystemów;
4. ZWRACA UWAGĘ na potrzebę monitorowania przez wszystkie państwa członkowskie ONZ jakości powietrza i tendencji zmian tej jakości, ustanowienia przez nie ambitnych celów w zakresie jakości powietrza i wdrożenia przez nie polityk i środków w odniesieniu do odpowiednich sektorów; WZYWA wszystkie państwa członkowskie Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ) do przystąpienia do i pełnego wdrożenia Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości i zmienionych protokołów do tej konwencji, a także do promowania współpracy między konwencją a analogicznymi forami regionalnymi na całym świecie; PODKREŚLA znaczenie maksymalnego zwiększania synergii między politykami na rzecz jakości powietrza a politykami na rzecz łagodzenia skutków zmiany klimatu, zarządzania chemikaliami i gospodarowania odpadami, bioróżnorodności, zdrowia, transportu, energii i rolnictwa; i PODKREŚLA, że realizacja porozumienia klimatycznego z Paryża wydatnie przyczynia się do rozwiązania problemu zanieczyszczenia powietrza;
5. PODKREŚLA znaczenie zapewnienia dobrej jakości wód powierzchniowych i podziemnych, konieczność wdrożenia środków zmierzających do poprawy regularnego monitorowania i oceny jakości wody oraz zapobiegania zanieczyszczeniu wody i ograniczania go, w miarę możliwości za pomocą skutecznych środków u źródła oraz poprzez przyspieszenie wysiłków na rzecz zmniejszenia udziału ścieków uwalnianych do środowiska bez żadnego oczyszczania lub niewystarczająco oczyszczonych; PODKREŚLA szczególne znaczenie współpracy międzynarodowej w dziedzinie wody, i ZACHĘCA państwa członkowskie ONZ, by przyłączyły się do konwencji wodnej EKG ONZ^[8], do odpowiednich protokołów do tej konwencji i do konwencji ONZ w sprawie cieków wodnych^[9], oraz aby wdrażały te konwencje i protokoły;
6. PONOWNIE PODKREŚLA przywiązanie UE i jej państw członkowskich do deklaracji: „Nasz ocean, nasza przyszłość: wzywamy do działań” przyjętej na konferencji ONZ w sprawie oceanów^[10] i Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE dobrowolne zobowiązania do zajęcia się problemem zanieczyszczenia morza podjęte na tej konferencji; KŁADZIE NACISK na konieczność pilnego zajęcia się kwestią wszystkich rodzajów zanieczyszczenia morza, w szczególności spowodowanego działaniami prowadzonymi na lądzie, zgodnie z podejściem „od źródła do morza”, w tym zanieczyszczeniem powodowanym przez substancje biogenne, nieoczyszczonymi ściekami oraz substancjami niebezpiecznymi, a także odpadami morskimi, ze szczególnym naciskiem na tworzywa sztuczne i mikrodrobiny plastiku, jak również zanieczyszczenia hałasem i zakwaszania oceanów; i WZYWA państwa członkowskie ONZ do opracowania i przyjęcia środków i zachęt, w tym ustawodawczych, w celu stopniowego wycofywania mikrodrobin plastiku z określonych kluczowych źródeł, a także do ograniczenia produkcji i promowania zrównoważonego wykorzystania tworzyw sztucznych oraz do globalnej wymiany najlepszych praktyk;
7. PODKREŚLA, że państwa członkowskie ONZ i odpowiednie organizacje ONZ muszą zająć się kwestią zanieczyszczenia i skażenia gleby, pochodzącego zarówno ze źródeł rozproszonych jak punktowych, oraz daleko idącymi konsekwencjami tych zjawisk, takimi jak wtórne zanieczyszczenia powietrza, wpływ na zdrowie ludzi, rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe, na bioróżnorodność i ekosystemy, a także zanieczyszczenie azotem; UZNAJE, że istnieją duże braki we wiedzy dotyczącej skali zanieczyszczenia gleby i jego wpływu na środowisko i zdrowie oraz ZWRACA SIĘ do 3. sesji zgromadzenia o zajęcie się tym problemem;

8. PODKREŚLA, jak ważne jest należyte zarządzanie chemikaliami i gospodarowanie odpadami w całym ich cyklu życia dla zapewnienia dobrostanu społeczeństw, osiągnięcia odpowiednich celów programu działań do roku 2030 oraz przestawienia się na gospodarkę o obiegu zamkniętym, przypominając też, że wzrost światowej produkcji i wykorzystania chemikaliów oraz handlu nimi stwarza coraz większe obciążenie dla wszystkich krajów, zwłaszcza dla krajów rozwijających się; ZWRACA RÓWNIEŻ UWAGĘ na potencjalną rolę zrównoważonej chemii i innych podejść i rozwiązań, takich jak bezpieczne niechemiczne alternatywy, w stawianiu czoła tym wyzwaniom, jak wspomniano w rezolucji 2/7 zgromadzenia^[11]; WZYWA państwa członkowskie ONZ do pogłębienia wiedzy na temat substancji niebezpiecznych oraz nasilenia wymiany informacji na temat substancji chemicznych w produktach, a także do zastępowania niebezpiecznych substancji chemicznych ich bezpieczniejszymi zamiennikami; Z ZADOWOLENIEM przyjmuje wejście w życie konwencji z Minamaty; i APELUJE do wszystkich państw należących do ONZ, by ratyfikowały konwencję i działały na rzecz jej skutecznego wdrożenia;

9. PODKREŚLA potrzebę angażowania się gmin w programy mające na celu zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska w miastach i ograniczanie go oraz pomagania w tworzeniu partnerstw w celu promowania najlepszych praktyk, innowacji technologicznych i dobrego zarządzania, podkreślając znaczenie tych środków dla realizacji celu zrównoważonego rozwoju nr 11 w ramach programu działań do roku 2030; i APELUJE o wdrażanie Nowej agendy miejskiej, która porusza między innymi kwestie zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby i zanieczyszczenia hałasem, potrzebę zrównoważonego gospodarowania odpadami stałymi, jak również zrównoważonego użytkowania gruntów;

10. PODKREŚLA, że aby osiągnąć konkretne wyniki w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniom i ograniczania ich w skali globalnej, musimy dokonać zasadniczych zmian w sposobie produkowania i użytkowania przez nasze społeczeństwa towarów i usług, co obejmuje promowanie zrównoważonych stylów życia, zrównoważonego finansowania i gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ekoinnowacje, wymianę informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju produktu, ponowne użytkowanie i recykling („reduce-reuse-recycle”), podejścia oparte na ekosystemie, zintegrowane podejścia uwzględniające cykl życia, rozwój nowych technologii i modeli biznesowych zmierzających do osiągnięcia zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarki, i współpracować z zainteresowanymi stronami w celu wymiany najlepszych praktyk i wiedzy fachowej; APELUJE do 3. sesji zgromadzenia o promowanie tych podejść; i Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE zamiar wniesienia przez Międzynarodowy Panel ds. Zasobów wkładu w 3. sesję Zgromadzenia w postaci oceny globalnego wykorzystania zasobów i powiązań między oszczędnym gospodarowaniem zasobami a ograniczaniem zanieczyszczeń;

11. OCZEKUJE na przyjęcie przez 3. sesję zgromadzenia ambitnej, zwięzłej i ukierunkowanej na działania deklaracji ministerialnej, która wyrazi polityczne zobowiązanie wszystkich państw członkowskich ONZ do skutecznej walki z zanieczyszczeniem środowiska, co dotyczy też zanieczyszczeń o charakterze transgranicznym;

12. PODKREŚLA potrzebę dalszego wzmocnienia i zacieśniania współpracy międzynarodowej i regionalnej w celu skutecznego rozwiązania problemu zanieczyszczenia w sposób zintegrowany, promowania wzajemnych powiązań i poszukiwania dalszych synergii w ramach odpowiednich organów ONZ, wielostronnych porozumień w zakresie środowiska i inicjatyw międzynarodowych; oraz ZWRACA SIĘ do 3. sesji zgromadzenia, aby zleciła Programowi Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska ustanowienie programu działań na rzecz zapobiegania zanieczyszczeniu i ograniczania go, w oparciu o istniejące mechanizmy, w odpowiednich sytuacjach;

13. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE inicjatywę Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska, podjętą w ramach 3. sesji zgromadzenia, wzywającą do złożenia konkretnych dobrowolnych deklaracji i zobowiązań do zapobiegania zanieczyszczeniu i ograniczania go, ponieważ zobowiązania te będą stanowić fundamentalną część 3. sesji zgromadzenia i wzmocnią jego ukierunkowany na działania charakter; Z ZADOWOLENIEM przyjmuje już złożone deklaracje i zobowiązania; i WZYWA wszystkie państwa członkowskie ONZ, odpowiednie organy ONZ, społeczeństwo obywatelskie, środowiska akademickie i sektor prywatny do wykazania się globalną ambicją i działaniami ukierunkowanymi na rozwiązania;

14. APELUJE do UE i jej państw członkowskich, aby przedstawiły przed 3. sesją zgromadzenia konkretne działania na rzecz walki z zanieczyszczeniem środowiska w celu odnotowania odpowiednich, dobrowolnych zobowiązań w ramach 3. sesji zgromadzenia;

15. PODKREŚLA znaczenie edukacji, uczenia się przez całe życie i zwiększania w społeczeństwie świadomości na temat wyzwań środowiskowych, aby podkreślić, jak ważna jest odpowiedzialność osobista dla zapobiegania zanieczyszczeniom i ich ograniczania dzięki bardziej zrównoważonym stylom życia i wzorom konsumpcji; ZACHĘCA w związku tym Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska do zapewnienia wskazówek dotyczących informacji na temat zrównoważonego charakteru produktu; oraz ZWRACA UWAGĘ na to, jak ważne jest przekazanie ogółowi społeczeństwa wyników 3. sesji zgromadzenia w atrakcyjny i przystępny sposób, tak aby każdy mógł zrozumieć, jak istotne jest zapobieganie zanieczyszczeniu i ograniczanie go i jakie przyniesie to korzyści dla zdrowia, dobrostanu i środowiska życia ludzi, tym samym nagłaśniając rolę Programu Ochrony Środowiska Narodów Zjednoczonych i zgromadzenia w wywieraniu znaczącego i korzystnego wpływu na naszą planetę i na życie codzienne ludzi;

16. Z ZADOWOLENIEM przyjmuje stałe zaproszenie skierowane przez Zgromadzenie Ogólne ONZ do przewodniczącego Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska UNEP na sesję Forum Politycznego Wysokiego Szczebla ds. Zrównoważonego

Rozwoju (HLPF); PODKREŚLA wkład zgromadzenia w udzielanie wytycznych politycznych i określanie reakcji politycznych na nowe i stałe wyzwania środowiskowe w ramach realizacji celów zrównoważonego rozwoju; PODKREŚLA, że zapobieganie zanieczyszczeniom i ich ograniczanie są niezbędne do realizacji agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030; oraz WZYWA 3. sesję zgromadzenia do wysłania jednoznacznych sygnałów politycznych w kontekście szczegółowego przeglądu celów zrównoważonego rozwoju nr 6, 7, 11, 12 i 15 na Forum Politycznym Wysokiego Szczebla ds. Zrównoważonego Rozwoju w 2018 r.”

[1] Dok. 10370/17.

[2] Sprawozdanie pt. Towards a Pollution-Free Planet („Aby nasza planeta była wolna od zanieczyszczeń”) (2017 r.), s. III.

[3] Sprawozdanie pt. Towards a Pollution-Free Planet („Aby nasza planeta była wolna od zanieczyszczeń”) (2017 r.), s. III.

[4] Sprawozdanie pt. Towards a Pollution-Free Planet („Aby nasza planeta była wolna od zanieczyszczeń”) (2017 r.), s. III.

[5] J. R. Jambeck i in., *Plastic waste inputs from land into the ocean* (Science, 13 lutego 2015 r.).

[6] Kühn, S., i in., *Deleterious Effects of Litter on Marine Life*, w: Bergmann, M., i in., *Marine Anthropogenic Litter* (Springer, 2015 r.).

[7] Sprawozdanie pt. Towards a Pollution-Free Planet („Aby nasza planeta była wolna od zanieczyszczeń”) (2017 r.), s. II.

[8] Konwencja o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych, Helsinki 1992.

[9] Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie pozażeglownego użytkowania międzynarodowych cieków wodnych, Nowy Jork 1997.

[10] Zatwierdzonej rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ 71/312 z dnia 6 lipca 2017 r.

[11] UNEA 2/7 „Należyte zarządzanie chemikaliami i gospodarowanie odpadami” (Sound management of chemicals and waste).”.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press